

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
педагогіки і психології

_____ Бондар В.І.

«_____» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

Психологія професійної кар’єри та іміджу особистості

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія (Практична психологія)

(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом СП06

Київ – 2019 рік

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Психологія професійної кар'єри», затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова від _____ протокол № _____.

Розробник: **О.Я. Митник**, завідувач кафедри практичної психології, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

“29” серпня 2019 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

_____

_____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 3		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи. Інтерактивні методи: мікрОВикладання, емпатії, інверсії, інциденту Рольовий тренінг. Розв'язування психологічних завдань.
Спеціальність (код, назва) 0.53 «Психологія» («Практична психологія»)	Загальна кількість годин - 90		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній ступень: «магістр» (освітньо-наукова програма)	Лекції:		
	12	6	
	Семінарські (практичні) заняття:		
нормативна	14	2 год – с., 4 год – пр..	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-й	Індивідуальна робота:		Форми поточного контролю: МКР, ІНДЗ
	Самостійна робота:		
Семестр: 2-й	Самостійна робота:		
	64	78	
Тижневе навантаження (год.) 3 год - аудиторне: 4 год - самостійна робота			Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:			
Мова навчання - укр.	29%:71%	13% : 87%	

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби побудови професійної кар'єри, кар'єрного зростання, надання психологічної допомоги щодо успішного здійснення кар'єри спеціалістів різного профілю.

Міждисциплінарні зв'язки.

Зміст курсу «Психологія професійної кар'єри» тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Психологія управління», «Психологія професійного спілкування», «Психодіагностика», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія професійної кар'єри» є формування знань, умінь та навиків, які сприятимуть у наданні психологічної допомоги щодо успішного здійснення кар'єри спеціалістів різного профілю.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія професійної кар'єри» є:

- сформуванню уявлення про типи, стадії, стратегії кар'єри;
- розкрити зміст понять: «кар'єра», «професійна орієнтація», «професійне самовизначення», «професійна компетентність», «кар'єрна компетентність», «кар'єрні компетенції», «конкурентоспроможна особистість», «конкурентоздатна особистість»;
- визначити методи розвитку кар'єрної компетентності та засоби кар'єрного зростання спеціалістів різного профілю;
- розкрити діагностичні методики щодо виявлення стану розвитку кар'єрного потенціалу особистості;
- охарактеризувати психологічне забезпечення професійного становлення особистості, розвитку кар'єрних компетенцій спеціалістів різного профілю, становлення іміджу вчителя та навчального закладу.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<i>Знати:</i> • зміст понять: «кар'єра», «професійна орієнтація», «професійне самовизначення», «професійна компетентність», «кар'єрна компетентність», «кар'єрні компетенції», «конкурентоспроможна особистість», «конкурентоздатна особистість»; • критерії і фактори кар'єрного успіху; • складові професійної орієнтації; • типи та рівні самовизначення особи. <i>Вміти:</i> • створювати завдання розвивального характеру, спрямовані на розвиток кар'єрних компетенцій особистості; • здійснювати наукові дослідження у галузі управління кар'єрою;	ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК8. Здатність

	• будувати концепцію досягнення успіху у власній професійній кар'єрі	розробляти та управляти проектами.
2.	<i>Знати:</i> • методи розвитку кар'єрної компетентності; • засоби кар'єрного зростання спеціалістів у системі загальної середньої та вищої освіти, системі державного управління; • діагностичні методики, за допомогою яких можна виявити стан розвитку кар'єрного потенціалу особистості. <i>Вміти:</i> • складати власний кар'єрний договір; • здійснювати психологічне консультування щодо: а) вибору професії; б) подолання проблем у професійному та особистісному становленні студента у період навчання у ВНЗ; в) побудови розвивального освітнього середовища у ЗНЗ та ВНЗ; г) становлення іміджу вчителя та навчального закладу; • діагностувати кар'єрні компетенції.	ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК5. Здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК9. Здатність дотримуватися у фаховій

		діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК12. Здатність до розпізнавання ознак конфлікту, до організації взаємодії його учасників з метою продуктивного його розв'язання, володінням широким спектром стратегій поведінки в конфлікті, здатність до емоційної саморегуляції.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3** кредити ЄКТС **90** годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	семінарські	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль I. Теоретичні й технологічні засади побудови кар'єри											
1	Т.1. Сутність побудови кар'єри	4	2	2		6	2	2			4
2	Т.2. Показники кар'єрного	4	2	2		12	2		2		10

	успіху										
3	МКР № 1					2					
Разом за змістовим модулем 1:		8	4	4		20	4	2	2		36
Змістовий модуль II. Засоби кар'єрного зростання											
4	Т.3. Кар'єра молодого спеціаліста	4	2	2		10					12
5	Т.4. Кар'єра у системі загальної середньої освіти	6	2	4		14	4	2	2		4
6	Т.5. Кар'єра у системі вищої школи	4	2	2		8	4	2	2		8
7	4	4	2	2		10					8
8	МКР № 2					2					
Разом за змістовим модулем 2:		18	8	10		44	8	4	4		42
Разом годин:		26	12	14		64	12	6	6		78

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Змістовий модуль 1. Теоретичні й технологічні засади побудови кар'єри	8	4
1.1	Тема 1. <i>Сутність побудови кар'єри</i> Зміст поняття «кар'єра». Типи і стадії кар'єри. Цілеполагання у кар'єрі та кар'єрне планування. Основні моделі та стратегії кар'єри <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [3, 5]; • <i>додаткові:</i> [3, 9].	4	2
1.2	Тема 2. <i>Показники кар'єрного успіху</i> Об'єктивні та суб'єктивні критерії успішної кар'єри. Фактори кар'єрного успіху: економічні, політичні, медичні, правові. Особистісні фактори кар'єрного успіху: професійно-значущі якості. Мотивація кар'єри. Гендерні аспекти кар'єри. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [5, 7]; • <i>додаткові:</i> [9].	4	2
II	Змістовий модуль 2. Засоби кар'єрного зростання	18	8
2.1	Тема 1. <i>Кар'єра молодого спеціаліста</i> Портфолію кар'єрного просування: структура і способи побудови.	4	2

	Методи планування кар'єри. Кар'єрні кризи та способи їх подолання. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • основні: [1, 3, 5]; • додаткові: [2, 4, 6].		
2.2	Тема 2. Кар'єра у системі загальної середньої освіти Кар'єрні можливості педагогічних працівників у системі загальної середньої освіти. Складові рейтингу вчителя та адміністратора навчального закладу. Технологія побудови іміджу вчителя. Педагогічні інновації як показник конкурентоздатності вчителя. Психологічний аналіз уроку як засіб розвитку конкурентоздатності вчителя. Засоби професійного самовдосконалення вчителя. Роль практичного психолога у загальноосвітньому навчальному закладі. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • основні: [5]; • додаткові: [1, 8].	6	2
2.3	Тема 3. Кар'єра у системі вищої школи Кар'єрні можливості викладачів та адміністративно-управлінського персоналу ВНЗ. Складові рейтингу викладача ВНЗ. Показники іміджу викладача ВНЗ: майстерність реалізації компетентнісного підходу до навчання, володіння ІКТ, наявність професійно-значущих якостей. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • основні: [2, 5]; • додаткові: [5, 6, 9].	4	2
2.4	Тема 4. Кар'єра у системі державного управління Напрямки кар'єри у системі державного управління. Ротація кадрів. Її позитивні та негативні наслідки. Стратегії досягнення професійного успіху у системі державного управління. Особистісні характеристики, які сприяють кар'єрному успіху у системі державного управління. Роль психолога у системі державного управління. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • основні: [5, 6]; • додаткові: [3, 4, 5, 9].	4	

4.2. Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні й технологічні засади побудови кар'єри

Тема 1. Корпоративна культура як стратегія кар'єри (2 год)

1. Порівняльна характеристика широкого та вузького розуміння кар'єри за А. Марковою.
2. Зміст поняття «корпоративна культура». Діагностика корпоративної культури.
3. Характеристика організації за ознакою «дистанція влади».
4. Характеристика організації за ознакою «прагнення до подолання невизначеності».
5. Характеристика організації за ознакою «індивідуалізм – колективізм».
6. Складання кодексу корпоративної поведінки працівників установи: закладу освіти, промислового підприємства, бізнес-організації (на вибір).
Робота в групах.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [3, 5];
- **додаткові:** [3, 9].

Тема 2. Діагностика особистісних факторів кар'єрного успіху(2 год)

1. Критерії успішної кар'єри.
2. Мотивація кар'єри.
3. Діагностичні методики, спрямовані на виявлення стану розвитку професійно-значущих якостей особистості.
4. Порівняльна характеристика кар'єрних орієнтацій чоловіків та жінок, особливостей чоловічої та жіночої стратегій працевлаштування та побудови успішної кар'єри. Доповіді студентів щодо розв'язання завдання для самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [5, 7];
- **додаткові:** [9].

Змістовий модуль 2. Засоби кар'єрного зростання

Тема 1. Особливості професійного та особистісного становлення молодих спеціалістів(2 год)

1. Портфоліо кар'єрного просування.
2. Кар'єрні кризи на ранніх етапах професіоналізації.
3. Характеристика проблем у професійному та особистісному становленні студента у період навчання у ВНЗ та складання рекомендацій щодо їх подолання.

4. Складання особистого кар'єрного договору: звіти студентів щодо виконання завдань самостійної роботи.
5. Розробка проекту тренінгу управління кар'єрою: звіти студентів щодо виконання завдань самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [1, 3, 5];
- **додаткові:** [2, 4, 6].

Тема 2. Розвивальне освітнє середовище у ВНЗ як модель організаційно-психологічного супроводу кар'єри молодого спеціаліста (2 год)

1. Психолого-педагогічні умови побудови розвивального освітнього середовища у ВНЗ.
2. Організаційно-методичний інструментарій розгортання рольового тренінгу на заняттях у ВНЗ.
3. Розв'язування професійних задач у формі рольового тренінгу.
4. Створення проекту «Карта бажань». Презентація проектів як результат виконання завдання самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [4, 5];
- **додаткові:** [1, 6].

Тема 3. Психологічне забезпечення іміджу вчителя і навчального закладу (2 год)

1. Складові рейтингу вчителя.
2. Технологія побудови іміджу вчителя. Педагогічні інновації як показник конкурентоздатності вчителя.
3. Засоби професійного самовдосконалення вчителя.
4. Функції директора навчального закладу як менеджера з освіти.
5. Рекомендації для адміністрації закладу освіти щодо становлення сприятливого психологічного мікроклімату у педагогічному колективі. Робота в групах.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [5, 8];
- **додаткові:** [3, 4, 5].

Тема 5. Становлення конкурентоздатності викладача ВНЗ (2 год)

1. Особливості наукової кар'єри викладача ВНЗ.
2. Лекції та семінари проблемного характеру як засіб реалізації компетентнісного підходу до навчання.
3. Діагностика стану розвитку професійно-значущих якостей викладача ВНЗ.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [2, 5, 8];
- **додаткові:** [5, 6, 9].

Тема 6. Становлення конкурентоздатності управлінця (2 год)

1. Компетенції, які визначають кар'єрних успіх управлінця.

2. Психолого-педагогічне забезпечення розвитку компетенцій: «системність мислення», «гнучкість у спілкуванні», «орієнтація на конкретний результат діяльності», «здатність планувати та проектувати».

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [2, 5, 7];
- **додаткові:** [1, 3, 9].

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Складання кодексу корпоративної поведінки працівників установи: закладу освіти, промислового підприємства, бізнес-організації (на вибір).	Доповідь на с..з. 1 (модуль 1)
2.	Порівняльна характеристика кар'єрних орієнтацій чоловіків та жінок, особливостей чоловічої та жіночої стратегій працевлаштування та побудови успішної кар'єри.	Доповідь на с..з. 2 (модуль 1)
3.	Психодіагностика стану сформованості особистості діяча як фактор досягнення успіху у власній професійній кар'єрі	Презентація ІНДЗ на с..з. 3 (модуль 1)
5.	Складання особистого кар'єрного договору. Розробка проекту тренінгу управління кар'єрою.	Захист проектів на с..з. 1 (модуль 2)
6.	Створення проекту «Карта бажань».	Захист проектів на с..з. 2 (модуль 2)
7.	Розробка рекомендацій для адміністрації закладу освіти щодо становлення сприятливого психологічного мікроклімату у педагогічному колективі.	Доповідь на с..з. 4 (модуль 2)
8.	Створення картотеки діагностичних методик щодо виявлення стану розвитку професійно-значущих якостей викладача ВНЗ.	Доповідь на с..з. 5 (модуль 2)
9.	Вивчення технологій кар'єрного просування та оцінки кар'єрного потенціалу управлінця.	реферат

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Доповіді, презентації студентів на лабораторних заняттях, виконання ІНДЗ, двох МКР.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічних тематичних словників, написання рефератів.

Завдання до контрольної роботи (тестові завдання). Модульна контрольна робота № 1

1. Кар'єра - це:
  - а) зміна посад;
  - б) ієрархічний рух в організації;
  - в) досягнення популярності, слави;
  - г) успішна професійна діяльність.

2. Психологія вивчає кар'єру у зв'язку з таким питаннями як:
  - а) вплив кар'єри на функціонування організації;
  - б) ухвалення рішень під час професійної діяльності;
  - в) зв'язок кар'єри і суспільства;
  - г) особливості життєвого шляху, особливості мотивації при виборі професії;

3. Під кар'єрою слід розуміти:
  - а) індивідуально усвідомлену позицію і поведінку, пов'язану з трудовим досвідом і діяльністю впродовж робочого життя людини;
  - б) перехід на вищий ступінь структури організаційної ієрархії;
  - в) запропоновану організацією послідовність різних ступенів в організаційній ієрархії, які працівник потенційно може пройти.

5. Ротація - це:
  - а) заміщення посад вищого рівня;
  - б) призначення на посаду одного рівня;
  - в) стажування з подальшим підвищенням на посаді;
  - г) наставництво як форма професійного росту.

6. Визначте можливі програми підтримки розвитку працівника, якщо він відчуває потяг до отримання самостійності і можливості для самовираження, пов'язані з позаробочою діяльністю:
  - а) горизонтальне переміщення;
  - б) пониження на посаді;
  - в) дострокове звільнення або добровільний вихід у відставку;
  - г) навчання;
  - г) атестація працівника;
  - д) винагорода працівника.

7. Принципи успішного управління кар'єрою на підприємстві:
- а) єдині трансферти;
  - б) повага до особи;
  - в) впевненість працівника в завтрашньому дні;
  - г) довічний найм;
  - ґ) єдиний освітній рівень;
  - д) єдиний статус.
8. Негативні сторони кар'єрного зростання:
- а) нервова напруга;
  - б) високий рівень завантаженості;
  - в) кримінальна відповідальність;
  - г) ненормований робочий день.
9. Під потенціалом людини слід розуміти:
- а) частину населення, яка володіє фізичним розвитком, розумовими здібностями і знаннями, які необхідні для роботи в економіці;
  - б) сукупність духовних і фізичних здібностей людини, які вона використовує кожний раз, коли створює споживчу вартість;
  - в) здатність людини за наявності в неї певних якісних характеристик і відповідних соціально-економічних, організаційних умов одержувати певний кінцевий результат.
10. Соціально-біологічні чинники кар'єри включають:
- а) стать;
  - б) соціальні зв'язки індивіда;
  - в) виховання;
  - г) освіти;
  - ґ) культурні традиції сім'ї.
11. Розвиток кар'єри - це:
- а) процес підготовки працівника до виконання нових виробничих функцій, заняття нових посад, вирішення нових задач;
  - б) процес безпосередньої передачі нових професійних навичок або знань працівникам організації;
  - в) система взаємопов'язаних видів діяльності, необхідних, для того, щоб гарантувати організації ефективну управлінську структуру для досягнення організаційних цілей.
12. Під конкурентоспроможністю працівника слід розуміти:
- а) властивість людського капіталу;
  - б) ринкову вартість робочої сили;
  - в) ступінь задоволення ринкової потреби в праці;
  - г) дії працівника, направлені на досягнення цілей організації.

13. Під потенціалом людини слід розуміти:

- а) частину населення, яка володіє фізичним розвитком, розумовими здібностями і знаннями, які необхідні для роботи в економіці;
- б) сукупність духовних і фізичних здібностей людини, які вона використовує всякий раз, коли створює споживчу вартість;
- в) здатність людини за наявності у неї певних якісних характеристик і відповідних соціально-економічних, організаційних умов, одержувати певний кінцевий результат.

14. Виконання певної службової ролі на ступені, що не має жорсткого формального закріплення в організаційній структурі (наприклад, виконання ролі керівника тимчасової цільової групи), є проявом внутрішньоорганізаційної кар'єри:

- а) горизонтального типу;
- б) вертикального типу;
- в) доцентрового типу.

15. Довірчі звернення керівника до співробітника є проявом внутрішньоорганізаційної кар'єри:

- а) горизонтального типу;
- б) вертикального типу;
- в) доцентрового типу.

Модульна контрольна робота № 2

1. Здатність до конструктивної взаємодії з колегами є гарантією успіху у професійній кар'єрі.
а) погоджуюся; б) заперечую
Доведіть свою думку.
2. Володіння вчителем педагогічною технікою є важливою складовою успіху у професійній кар'єрі.
а) погоджуюся; б) заперечую
Доведіть свою думку.
3. Перспективи зростання та успіху у професійній кар'єрі в сучасних умовах здебільшого визначається:
а) достатніми спеціальними знаннями та фаховою підготовкою;
б) здатністю до постійного професійного саморозвитку та самовдосконалення
в) поступовим набуттям досвіду та умілості.
4. Для досягнення успіху у професійній кар'єрі вчителів важливо володіти емоційною формою емпатії.
а) так; б) ні
Доведіть свою думку.

5. Конкурентоздатний фахівець – це особистість, яка має великий досвід роботи та сумлінно виконує свої професійні обов'язки.

а) погоджуюся; б) заперечую.

Обґрунтуйте свою думку.

6. Для досягнення успіху у професійній кар'єрі вчителю важливо володіти прогностичною формою емпатії.

а) так; б) ні

Доведіть свою думку.

7. Здатність особистості до саморегуляції, володіння собою характеризується поняттям:

а) емоційна стійкість; б) динамізм особистості; в) рефлексія; г) емпатія

8. Вміння створювати різноманітні інновації є важливою складовою рейтингу працівника.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

9. Здатність передавати студентам грамотно інформацію є важливою складовою рейтингу викладача.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

10. В процесі розвитку власної кар'єри людина повинна:

а) дочекатися, поки йому буде згори запропонований варіант посадового просування;

б) сам пропонувати себе керівництву на будь-яку посаду, що звільнюється, брати участь у будь-якому конкурсі на заміщення вакантної посади;

в) з метою отримання вакантної посади звернутися за допомогою до товаришів по службі, щоб вони підказали начальникові про його спрямування;

г) в першу чергу своєю роботою показати начальникові, що він виконує її якісно, в строк, має необхідні знання, досвід, а також повагу в колективі, щоб зайняти вакантну посаду.

11. «Людина, яка робить кар'єру», прагне:

а) обійняти певну посаду;

б) підвищити свій професіоналізм;

в) навчитися працювати в команді;

г) виявити свої знання.

12. Первинний ріст найчастіше відповідає етапу життєвого шляху:

а) народження дитини;

б) створення сім'ї;

в) здобуття вищої освіти;

г) закінчення школи.

13. До етичних дій працівника, що сприяють його кар'єрному просуванню, можна віднести:
  - а) кляузнитство;
  - б) «ходіння по головах» інших;
  - в) доведення до відома керівника своєї, як йому здається об'єктивної, оцінки інших претендентів;
  - г) звернення по допомогу до родичів (кумівство).
14. Особи, які здійснюють кар'єрне консультування мають бути:
  - а) безпосереднім начальником консультованого;
  - б) працівником служби по управлінню персоналом, що має досвід такої діяльності;
  - в) головою профспілкової організації;
  - г) вищим керівництвом організації.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю – іспит.

Питання до іспиту

1. Зміст поняття «кар'єра».
2. Типи і стадії кар'єри.
3. Цілеполагання у кар'єрі та кар'єрне планування.
4. Основні моделі та стратегії кар'єри.
5. Зміст поняття «професійна орієнтація». Психологічні проблеми професійної орієнтації.
6. Складові професійної орієнтації: професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір.
7. Методи професійної орієнтації.
8. Етапи професійного становлення особистості.
9. Зміст поняття «професійне самовизначення». Типи та рівні самовизначення особи.
10. Об'єктивні та суб'єктивні критерії успішної кар'єри.
11. Фактори кар'єрного успіху: економічні, політичні, медичні, правові.
Особистісні фактори кар'єрного успіху: професійно-значущі якості.
12. Мотивація кар'єри.
13. Гендерні аспекти кар'єри.
14. Зміст понять: «професійна компетентність», «кар'єрна компетентність», «кар'єрні компетенції», «конкурентоздатний фахівець».
15. Методи розвитку кар'єрної компетентності.
16. Особливості кар'єрного просування на сучасному ринку праці.
17. Портфолію кар'єрного просування: структура і способи побудови.
18. Методи планування кар'єри.
19. Кар'єрні кризи та способи їх подолання.

20. Розвивальне освітнє середовище у ВНЗ як фактор забезпечення успіху у подальшій кар'єрі випускника.
21. Психолого-педагогічні умови побудови розвивального освітнього середовища у ВНЗ.
22. Вимоги до викладача ВНЗ як кар'єрного тьютора.
23. Кар'єрні можливості педагогічних працівників у системі загальної середньої освіти.
24. Складові рейтингу вчителя навчального закладу.
25. Складові рейтингу адміністратора навчального закладу.
26. Технологія побудови іміджу вчителя.
27. Педагогічні інновації як показник конкурентоздатності вчителя.
28. Психологічний аналіз уроку як засіб розвитку конкурентоздатності вчителя.
29. Засоби професійного самовдосконалення вчителя.
30. Роль практичного психолога у загальноосвітньому навчальному закладі.
31. Зовнішні та внутрішні показники іміджу навчального закладу.
32. Роль директора у становленні іміджу навчального закладу.
33. Психологічне забезпечення конструктивної взаємодії у підсистемах: «учитель – клас», «учитель – учень», «адміністратор – вчитель».
34. Особливості роботи практичного психолога з адміністрацією навчального закладу.
35. Кар'єрні можливості викладачів та адміністративно-управлінського персоналу ВНЗ.
36. Складові рейтингу викладача ВНЗ.
37. Показники іміджу викладача ВНЗ.
38. Напрямки кар'єри у системі державного управління.
39. Ротація кадрів. Її позитивні та негативні наслідки.
40. Стратегії досягнення професійного успіху у системі державного управління.
41. Роль психолога у системі державного управління.
42. Компетенції, які визначають кар'єрних успіх менеджерів сучасних бізнес-організацій.
43. Психолого-педагогічне забезпечення розвитку компетенцій: «системність мислення», «гнучкість у спілкуванні», «орієнтація на конкретний результат діяльності», «здатність планувати та проектувати».
44. Орієнтації, які визначають кар'єрний успіх на промисловому підприємстві.
45. Психолого-педагогічні умови розвитку кар'єрних компетенцій співробітників установи.
46. Завдання розвивального характеру, спрямовані на розвиток поняттєвого мислення, як складової професійної компетентності особистості.
47. Завдання, спрямовані на розвиток вербальної та невербальної техніки як складових мобільності особистості.
48. Інтерактивні методи навчання спрямовані на розвиток кар'єрних компетенцій особистості у системі післядипломної освіти.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна

	кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	8	5	40
ІНДЗ	30	1	30
Модульна контрольна робота	15	2	30
максимальна кількість балів			100

	III	III						VIII	X	X	XI	XI								
Модулі	I модуль							II модуль												
Семінарські заняття	2	2						2	2	2	2	2								
Дати	28.02	28.02						03.04	17.04	17.04	24.04	24.04								
Теми	Корпоративна культура як стратегія кар'єри	Діагностика особистісних факторів кар'єрного успіху						Особливості професійного та особистісного становлення молодих спеціалістів	Розвивальне освітнє середовище у ВНЗ як модель супроводу кар'єри молодого	Психологічне забезпечення іміджу вчителя і навчального закладу	Становлення конкурентоздатності викладачів ВНЗ	Становлення конкурентоздатності управління								
Модулі	I модуль							II модуль												
Самостійна робота	ІНДЗ							Розробка проекту тренінгу управління кар'єрою												

Поточний контроль	МКР № 1 03.04.	МКР № 2 08.05
Підсумковий контроль	іспит	

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Головаха Е.И. Життєва перспектива та професійне самовизначення молоді. — К.: Наукова думка, 1988. — 144 с.
2. Життєвий шлях і професійна кар'єра спеціаліста / Іконніков В.Ю., Подвалішина В.І.. - Кишинів, 1997. - 192 с.
3. Кален Л.М. Психологія професійного життя особистості / Інститут психології ім. Г.С.Костюка. - К, 1998. - 23 с.
4. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. — Ростов-на Дону, 1996. - 512 с.
5. Могилевкин Е.А. Карьерный рост: диагностика, технологии, тренинг. Монография. — СПб.: Речь, 2007. — 336 с.
6. Москаленко О.В. Психология профессиональной карьеры государственного служащего. — М., 2006. — 34 с.
7. Поляков В.А. Технология карьеры. — М., 1995. — 128 с.
8. Практикум по психологии профессиональной деятельности / Никифоров Г.С. и др. - СПб., 2000. - 304 с.
9. Пряжников Н.С. Профессиональное и личностное самоопределение. — М.: Институт практической психологии, Воронеж: НПО "МОДЭК", 1996. — 256 с.

Допоміжні

1. Бологагина В.В. Подготовка к профессиональной деятельности: Уч.-метод, пос. - М.: МГУКИ, 2001. - 44 с.
2. Гинзбург М.Р. Психологическое содержание жизненного поля личности старшего подростка // Мир и психология и психология в мире, 1995. — №3. — С.21 - 28.
3. Десслер Г. Управление карьерой // Управление персоналом. — М., 1997. — С. 226 – 241.
4. Комиссарова Т.А. Управление человеческими ресурсами: Учеб. Пособие. — М., 2002. — 312 с.
5. Литвинцева Н.А. Психологические аспекты подбора и проверки персонала. — М., 1996. — 400 с.
6. Миронова-Тихомирова А.С. Психологическая структура карьерной готовности выпускников вуза: Автореф. дис. Канд. психол.наук. — М., 2006. — 32 с.
7. Федоришин Б.О. Психолого-педагогічні основи професійної орієнтації. Автореф. дис.... д-ра пед наук. - К: ШПОІ АПН України, 1996. - 50 с.
8. Федоришин Б.О. Психологічні основи професійної консультації // Психологічні проблеми виховання, навчання, активності та розвитку особистості.- К., 1993. - С.67-73.

9. Швальбе Б., Швальбе Х. Личность. Карьера. Успех. – М., 1993. – 240 с.